

MORGENAVISEN

Jyllands-Posten

Onsdag den
1. marts
2017
www.jp.dk

***
Kr. 32,00

FINN JUHL
LAGERSALG

House of Finn Juhl - Copenhagen har glæden af at invitere dig til lagersalg

Fredag den 3. marts 10 - 18

Lørdag den 4. marts 10 - 16

Søndag den 5. marts 10 - 16

Der vil blive solgt udstillingsmodeller af alle de kendte Finn Juhl designs til meget fordelagtige priser.

Nordre Tolbod 23-25 • 1259 Copenhagen K • Tlf. 33 91 11 00 • www.finnjuhl-copenhagen.dk

»Det er det værste, jeg har oplevet som politimand«. Tidligere politichef Per Larsen ser tilbage på **rydningen af Ungdomshuset**. INDBLIK, side 8

Bankerne bag Letpension **raser over samarbejdspartneren PFA**, der truer med at stjæle bankernes kunder. ERHVERV, side 6-7

Et bredt politisk flertal vil **afskaffe det lovpligtige alderstjek af 75-årige bilister**. INDLAND, side 2

Et amerikansk B-52 bombe-fly danner spids for en gruppe kampfly fra Sverige, Polen, Tyskland og USA, der her patruljerer lufrummet over Østersøen. Foto: U.S. Air Force

Trump kan tvinge Danmark ind i et styrket nordisk forsvarssamarbejde

■ Ekspert kritiserer Danmark for at nedprioritere det nordiske forsvarssamarbejde.

JESPER KONGSTAD
JETTE ELBÆK MARESSA

International korrespondent
jesper.kongstad@jp.dk
jema@jp.dk

Efter mange års dansk fodslæberi i det nordiske forsvarssamarbejde kan Ruslands aggressive fremfærd i Østersøen og et voksende pres fra USA tvinge Danmark til at investere mere i et for-

stærket militært samarbejde med Norge, Sverige og Finland.

Det vurderer en række danske og norske militæksperter.

Mens de øvrige nordiske lande allerede har kastet store kræfter ind i et forsvarssamarbejde, har Danmark ikke prioriteret det særligt højt, mener seniorforsker Haakon Lunde Saxi fra Institut for Forsvarsstudier i Norge.

»Danmark har været ganske lunken i det nordiske

samarbejde. Danske politikere har nærmest opfattet det som en adspredelse i forhold til det, som var væsentligt, nemlig at arbejde sammen med de store lande som Storbritannien og USA,« siger han.

Ifølge militæranalytiker Steen Kjærgaard fra Dansk Institut for Internationale Studier (Diis) har USA's præsident, Donald Trump, skabt usikkerhed om de amerikanske interesser i Nordens sikkerhed, og derfor bør Danmark overveje at supplere

Nato-medlemskabet ved at styrke det allerede eksisterende nordiske forsvarssamarbejde, Nordefco.

USA ser gerne, at landene i højere grad selv tager ansvar for sikkerheden i eget nærområde, påpeger seniorforsker Kristian Søby Kristensen fra Center for Militære Studier, Københavns Universitet.

Også seniorforsker Hans Mouritzen fra Diis mener, at Danmark må tænke i nye baner og satse mere på »et nordisk forsvarsforbund« ef-

ter mange år, hvor vi har sat alt ind på at være tæt på USA og kerneland i Nato.

Samarbejdet i Norden kompliceres dog af, at hverken Finland eller Sverige er med i Nato, siger lektor ved Forsvarsakademiet Peter Viggo Jakobsen. Og hvis ikke store lande som Tyskland og Storbritannien er med, har han »svært ved at se logikken i et nordisk samarbejde«.

Forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen (V) mener også, at forsvarssamarbejdet i Norden skal styrkes på grund

af udfordringerne i Østersøen og Arktis:

»Med det ændrede fokus, der bliver på vores Østersøområde, giver det rigtig god mening, at vi også samarbejder i Norden. Det skal ske, hvor det kan øge effektiviteten i forsvaret af Norden,« siger forsvarsministeren.

INDBLIK, side 12-13

5708838260430 00009

Din mulighed for at
komme til Caribien
for kun kr. 8.998

Læs mere inde i avisen

Afbuds-
rejse

Bravo Tours
-FERIE PÅ DANSK

MUSEUM JORN

25% rabat

på entréen for JP-abonnenter
Læs mere på mit.jp.dk

Jyllands-Posten

Spar 50-80% på din
tandbehandling

Professionel og smertefri
behandling i høj kvalitet

Garanti på din tandbehandling

Vi taler dansk på Europas førende
tandklinik Kreativ Dental i Budapest.

Kontakt Tandrejser og hør nærmere
Tlf. nr.: 5178 0004
www.tandrejser.dk

TANDREJSER
KREATIV DENTAL

Dansk forsvar skal til at kigge mod nord

Sikkerhed: Danmark er vant til at lege med de store, USA og Storbritannien, men nu skal der investeres mere i Norden for at få lydhørhed i Washington, mener eksperter.

JESPER KONGSTAD
JETTE ELBÆK MARESSA
International korrespondent

jesper.kongstad@jp.dk
jema@jp.dk

En 252 meter lang atomdrevet russisk slagkrydser er trods alt et særsyn i de danske farvande. Men når Rusland til sommer holder en stor flådeparade ud for Sankt Petersborg, ventes flere russiske militærskibe at sejle gennem de danske farvande.

Et af dem er "Peter den Store", som til daglig ligger ved Murmansk, og som ikke har været i Østersøen, siden det forlod værftet i Sankt Petersborg i 1996, fremgår det af et nyhedstelegram fra Ritzau.

Og det er ikke kun danske flådespottere, som vil holde ekstra øje med "Peter den Store".

Langs kysterne ved Østersøen er der stigende bekymring for de russiske aktiviteter, og det har fået de øvrige nordiske lande til både at opruste forsvaret og til at intensivere forsvarssamarbejdet.

Men mens såvel Sverige som Finland og Norge længe har haft blik for det nordiske potentiale, har Danmark været en mere fodslæbende nordisk partner, mener flere militære eksperter.

Haakon Lunde Saxi, seniorforsker ved Institut for Forsvarsstudier i Norge, har bla. forsket i norsk og dansk forsvarspolitik efter Den Kolde Krig. Han peger på, at mens Norge, Sverige og Finland allerede i 2009 kastede kræfter ind i et nordisk forsvarssamarbejde, har det knebet med at få Danmark til at prioritere det.

»Norge, Sverige og Finland har udvekslet forbindelsesofficerer til hinandens hovedstæder, men Danmark sendte kun en officer til Sverige for en kortere periode. Danmark har ikke prioriteret det,« siger han.

Da den norske Atlanterhavskomiteé for nylig holdt sin sikkerhedspolitiske konference på konferencehotellet Leangkollen tæt på Oslo med Nordeuropas sikkerhed som tema, mødte både den norske, den finske og den svenske forsvarsminister frem som hovedtælere. Danmarks forsvarsminister, Claus Hjort Frederiksen (V), var ikke med, og ifølge en kilde med kendskab til det nordiske forsvarssamarbejde er det typisk dansk enten ikke at komme eller at lade sig repræsentere på et lavere niveau.

»Det er sjældent, at Danmark sender de store kanoner afsted til møder,« som det formuleres.

Aktivismen efter fodnoteperiode

Norden har traditionelt ligget som en skygge i dansk forsvar, og samarbejdet kompliseres af, at Norge og Island er med i Nato, men ikke i EU, mens EU-partnerne Sverige og Finland ikke er med i Nato.

Og netop de forhold gør ifølge lektor ved Forsvarsakademiet Peter Viggo Jakobsen, at et nordisk forsvarssamarbejde vanskeligt kan få slagkraft.

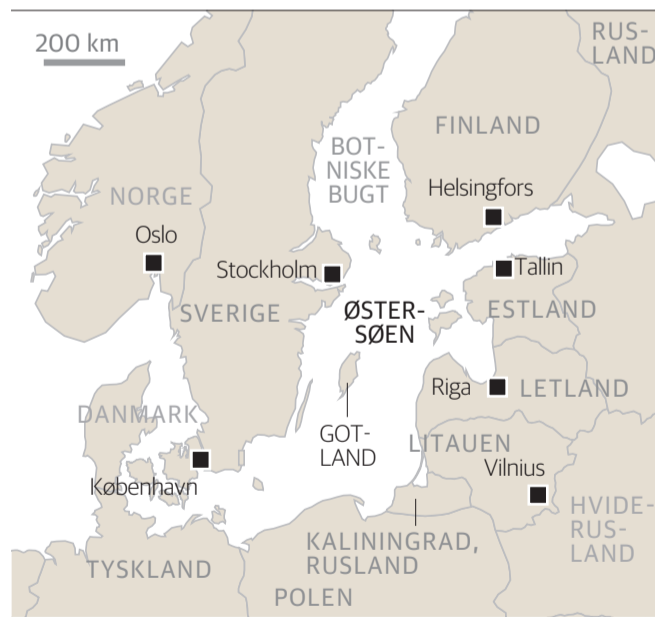
»Hvis man ikke kan få koblet nogle af de tunge drenge i klassen på – enten tyskerne eller englænderne – har jeg meget svært ved at se logikken i et nordisk forsvarssamarbejde,« siger han.

Efter fodnoteperioden, da et flertal i Folketinget tog forbehold om for Natos beslutninger, og især efter afslutningen på Den Kolde Krig og siden terrorangrebet på USA i 2001 har Danmark ført en aktivistisk udenrigspolitik ved at sende soldater ud til USA- eller Natoledede missioner.

Haakon Lunde Saxi peger i sin rapport, Norwegian and Danish defence policy, på, at det især var efter Danmarks beslutning om at deltage i Irak-krigen i 2003, at Danmark distancerede sig. Danmark deltog aktivt i krige i Irak og Afghanistan sammen med Storbritannien og USA. Strategien var,

Som et led i oprustningen har Sverige udsendt permanente styrker til Gotland.
Foto: Karl Melander

KORT: AGNETE HOLK

FORSVAR

Nordisk samarbejde

Den finske regering har netop fremlagt en rapport om finsk forsvar. Heri lægges der op til at tilføre forsvaret flere penge i 2018, og det understreges, at det nordiske forsvarssamarbejde skal intensiveres.

Sverige udgav i januar en national sikkerhedspolitisk strategi og har besluttet at tilføre forsvaret ekstra 10,2 mia. sv. kr. fra 2016-2020.

Norge vedtog i november 2016 en langtidsplan for forsvaret, som allerede i år tilføres flere midler.

at det i sidste ende ville gavne Danmarks sikkerhed.

»Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitik har været ganske endimensionel og har handlet om USA først og globalt,« siger Kristian Søby Kristensen, seniorforsker ved Center for Militære Studier på Københavns Universitet.

USA ser på Østersøen

Med Donald Trumps indsættelse som præsident i USA er der for det første skabt tvivl om amerikanernes sikkerhedsgaranti i forhold til Nato, og for det andet gav Trump allerede i sin indsættelsestale i januar udtryk

for, at amerikanske soldater ikke skulle sættes ind over alt i verden. Dertil kommer, at amerikanerne forventer, at de europæiske allierede yder mere til det fælles forsvar, og det kan ifølge et policy brief fra Dansk Institut for Internationale Studier (Diis) om sikkerhed i Østersøen give ny styrke til det nordiske forsvarssamarbejde:

»Det nye er, at hvis den hidtidige sikkerhedspolitiske garanti ikke kan stå alene, er vi nødt til at diskutere Norden. Vi skal genlæse det sikkerhedspolitiske landkort,« siger Steen Kjærgaard, analytiker, International sikkerhed ved Diis.

Han peger på to fordele: For det første vil

USA synes om det, og for det andet kan Norden etablere en dialog med Rusland.

Flere forskere fremhæver, at mens de øvrige nordiske lande længe har taget truslen fra Rusland alvorligt, har Danmark været læn- gere tid om at vågne op. Både Norge, Sverige og Finland har besluttet at hæve forsvars- budgetterne, og da den finske regering for nylig udgav en forsvarsrapport, blev det nordiske samarbejde fremhævet.

»Men det er ikke nok, at danskerne finder ud af, at deres land rent faktisk betyder noget for den regionale sikkerhed. De skal også begynde at bruge flere penge og tage en større risiko,« skriver Edward Lucas, analytiker ved Cepa Warfare Initiative i en artikel "postkort fra Danmark".

Ukraine som vækkeur

Kristian Søby Kristensen mener, at Ukraine- krisen fik Danmark til at vågne op:

»Danmark mente frem til 2014, at Rus- land var komplet ligegyldig, og vi valgte at satse fuldt på et globalt fokus. Traditionelt har Danmarks holdning til nordisk forsvars- samarbejde været at gøre så lidt som muligt – så lidt, at vi kunne slippe afsted med det, uden at vores nordiske venner blev alt for sure. Men USA's dagsorden har ændret sig. Amerikanerne ser gerne, at Østersøen hæn- ger sammen, og at landene i højere grad selv tager ansvar for sikkerheden i eget nær- område,« siger han.

Hans Mouritzen, seniorforsker på Diis, mener, at Danmark traditionelt har anskuet Norden som en konkurrent til Nato:

»I Danmark har man haft den opfattelse, at det nordiske samarbejde bare var skål- taler, som aldrig blev til noget. Den hold- ning har sikkert været berettiget tidligere, men ikke længere,« siger han og peger på, at det nordiske forsvarssamarbejde Nordefco, som blev etableret i november 2009, bliver taget alvorligt i både Norge, Sverige og Fin- land.

Kristian Søby Kristensen vurderer, at Dan- marks placering i det nordiske forsvars- samarbejde bør indgå i den sikkerheds- politiske strategi, som regeringen er ved at udarbejde, og i forhandlingerne om et nyt forsvarssamarbejde.

Hjort: Østersøen har øget betydning

Forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen (V) erkender, at Danmark ikke har prioriteret det nordiske samarbejde højt, fordi fokus har været på terrorbekæmpelse og missioner i fjernere egne. Men han peger også på, at konflikten i Ukraine har betydet, at Dan- mark har måttet ændre sit sikkerhedspoliti- ske syn:

»Vi må erkende, at det, som vi troede var historie, nemlig at der igen skulle være krig på europæisk jord, er gjort til skamme. Det betyder, at Østersøen og Arktis har fået øget betydning, og det skal vi selvfølgelig pejle efter i Danmark,« siger Claus Hjort Frederik- sen og tilføjer, at også Danmark vil vende sit fokus mod Østersøen.

Forsvarsministeren advarer dog mod at betragte det nordiske forsvarssamarbejde som et alternativ til det hidtidige samarbej- de med Storbritannien og USA:

»For dansk sikkerhedspolitik er det helt afgørende, at vi har et stærkt samarbejde med Storbritannien og USA. Man skal huske på, at USA betaler 70 pct. af udgifterne til Nato, og at vi ikke selv i Europa er i stand til at løfte et troværdigt forsvar mod russerne uden amerikansk tilstedeværelse,« siger han.

Ifølge Claus Hjort Frederiksen drøftede han forsvarsanliggender med sine svenske og norske kollegaer på den nyligt afholdte sikkerhedspolitiske konference i München. Han henviser videre til, at der er aktivitet i Nordefco, også på hans eget kontor:

»Jeg har her på skrivebordet en telefon, der står Nordefco på. Det er en sikret linje, så vi kan tale med hinanden,« siger han.

”

Hvis man ikke kan få koblet nogle af de tunge drenge i klassen på – enten tyskerne eller englænderne – har jeg meget svært ved at se logikken i et nordisk forsvarssamarbejde.

Peter Viggo Jakobsen, lektor ved Forsvarsakademiet

ANALYSE

Baltikum har brug for fortsat dansk engagement

Danske soldater bliver en del af Natos fremskudte styrke i Estland, men der er også andre kampe at kæmpe i en region med vigtige bånd til Danmark

POUL FUNDER
LARSEN
Jyllands-Postens korrespondent

poul.f.larsen@jp.dk

TALLINN

Dannebrog har en lang historie på disse kanter.

De lærde strides om, hvorvidt det dan- ske nationalflag faldt ned fra himlen under slaget ved Lyndanisse (det nuværende Tal- linn) i 1219, som overleveringen vil have det, eller måske allerede dukkede op ved et slag ved den estiske landsby Felin i 1208.

Et faktum er det i hvert fald, at danske konger havde interesser i denne ende af Østersøen også for 800 år siden.

Så det kan synes meget passende, at net- op styrker under det røde flag med det hvi- de kors udgør en del af den fremskudte Nato-styrke, der i løbet af de næste måne- der ventes på plads på basen ved Tapa, ca. 80 km. sydøst for Tallinn.

”

Norden er mindre synlig her end i 1990'erne, da Nordens støtte var helt afgørende for os.

Mall Hellam
direktør,
Open Estonia Foundation

grad har tegnet den bølge af investeringer, som har skubbet på væksten i de baltiske lande, har Danmark som det eneste nordi- ske land, der både er medlem af Nato og EU, ageret politisk transmissionsrem i for- hold til Estland, Letland og Litauen.

Den bestræbelse nåede et højdepunkt fra uafhængigheden i 1991 og frem mod landenes medlemskab af Nato og EU, der kom på plads i 2004.

Siden da er den baltiske dimension gledet noget i baggrunden i dansk uden-

rigspolitik – lovlig meget i baggrunden, mener nogen.

»Historien forpligter. Vi har særlige bånd til Baltikum,« sagde fhv. udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen (V) sidste år i forbin- delse med 25-året for landenes selvstæn- dighed.

I samme ombæring kritiserede han nu- tidens danske politikere for at hvile på de baltiske laurbær.

Det er en kritik, som man i noget om- fang kan nikke genkendende til i Balti- kum.

»Norden er mindre synlig her end i 1990'erne, da Nordens støtte var helt afgø- rende for os, men det skyldes også, at vi er blevet mere selvsikre,« påpeger Mall Hel- lam, direktør for Open Estonia Founda- tion, en ngo.

Imponerende bedrift

I dag er lande som Estland og Litauen rige- re end Grækenland og Portugal, hvis man måler på bruttonationalprodukt pr. ind- bygger justeret for købekraft – en impone- rende bedrift udgangspunktet taget i be- tragtning.

Udover den militære indsats er der dog fortsat områder, hvor Danmark kan gøre en forskel, lyder vurderingen, når man spørger sig for i Baltikum.

■ Økonomi og energi. Der er et stort be- hov for tværgående infrastruktur i de tre lande, og her har Danmark ikke mindst noget at byde ind med i forhold til effek- tivitet på energiområdet.

■ Civilsamfund. Selvom de tre baltiske lande i dag er velfungerende demokratier med åben politisk konkurrence og en fri presse, er der stadig behov for udvikling af civilsamfundet.

Det handler ikke kun om at bevilge pen- ge, men også om noget så basalt som at øge opmærksomheden, kulturelt og poli- tisk, fra dansk side.

■ Mindretal. Cirka hver fjerde indbygger i Estland og hver tredje i Letland er russisk- sproget. En del af dem har ikke statsborger- skab, og de hører typisk til den fattigste og mest utilfredse del af befolkningen. I det turbulente sikkerhedspolitiske klima i re- gionen repræsenterer det en risiko, som kan være svær at kvantificere, men som Danmark bør have med i enhver overvejelse om støtte og aktiviteter i området.